

Posudek bakalářské práce:

Dana MAREŠOVÁ, *Památník slečny Zimmerové z let 1818 – 1837.*

Filosofická fakulta Jihočeské university v Českých Budějovicích, Ústav archivnictví a pomocných věd historických, České Budějovice 2013, 79 stran.

Připomínat význam památníků jako historického pramene je dnes již zřejmě zbytečné, přestože to platí především pro rukopisy z období raného novověku, vedené obvykle mladými muži absolvujícími svá studia či kavalírské cesty; obdobné prameny patřící ženám mají odlišný charakter jak v této době, tak zejména v době pozdější, kdy někdejší *alba amicorum* zažívala proměny i u svých mužských majitelů a získávala poněkud odlišnou výpovědní hodnotu, v důsledku čehož jim nebývá vždy věnována patřičná pozornost. U ženských památníků k tomu navíc obvykle přistupuje nesnadná identifikace, ale i zdánlivá „nezajímavost“ zapisovatelů, nežádka ovšem i samotných majitelek. Tím vším se ale nedala odradit Dana Marešová, když se zaměřila na jeden z těchto rukopisů, patřící blíže neurčené slečně Zimmerové a vedený v letech 1818 až 1837.

Svou práci, orámovanou Úvodem a Závěrem, rozdělila D. Marešová do čtyř dále členěných kapitol. Strukturu práce představuje poměrně obsáhlý Úvod (s. 7 – 12), v němž se autorka věnovala i typologii a vymezení pramene jakožto součásti tzv. ego-dokumentů či pramenů osobní povahy, jejich výpovědní hodnotě a zařazení do dobového kontextu, připojila také stručnou charakteristiku využitých pramenů a relevantní literatury. Shrnutí vývoje památníků je však obsahem další kapitoly (s. 13 - 21), která v základních rysech přibližuje vznik a původ těchto rukopisů, ale soustřeďuje se především na jejich vývoj a proměny v 19. století s vyústěním v současnosti, přičemž částečně využívá také zahraniční literaturu.

Majitelkami památníků z 19. století bývají většinou měšťanské dívky, výjimkou nebyla ani slečna Zimmerová; D. Marešová proto velmi vhodně zařadila kapitolu věnovanou vzdělání měšťanek (s. 22 - 29), v níž ale kromě těchto skutečností seznámila i s dobovým náhledem na úlohu a postavení žen a – již v úzké souvislosti se zpracovávaným pramenem – také s jazykovými znalostmi a čtenářskými zkušenostmi žen v první polovině 18. století. Nejrozsáhlejší část bakalářské práce ovšem představuje třetí kapitola, věnovaná samotnému rukopisu: jejím jádrem je kvalitně zvládnutá edice celého památníku (s. 30 – 38), obsahujícího celkem 25 cizojazyčných záznamů a několik vyobrazení, která je doplněná nezbytnou ediční poznámkou a poznámkovým aparátem; přes relativní nesnadnost textů je třeba konstatovat, že se D. Marešová vyrovnala s tímto úkolem úspěšně. Problémy jí nečinil ani důkladný vnější a vnitřní rozbor památníku (s. 38 – 49), v němž si všímala nejrůznějších skutečností – zejména věnování, podpisu, místa a data zápisu, ale i užívání jazyků, chyb v záznamech nebo použitých básnických prostředků, přičemž svůj text vhodně doplnila i grafy zařazenými v příloze. Cenný je i rozbor zachycených témat a výtvarného vyobrazení.

Již těmito pasážemi by bakalářská práce D. Marešové v podstatě dostála požadavkům, které jsou na tento typ práce kladeny; autorce slouží ke cti, že se s nimi nespokojila, ale snažila se zjistit i další informace o majitelce památníku (s. 50 – 55) – a nutno konstatovat a ocenit, že úspěšně: takřka detektivně, od téměř nepatrné indicie dospěla k její identifikaci a podařilo se jí i s pomocí dalších zdrojů určit, že se jednalo o dceru starožitníka F. Zimmera

Terezii (1806 – 1848) a následně manželku knihkupce, papírníka a majitele nakladatelského závodu Václava Alexe Ryby (1800 – 1863), který byl jedním ze synů známého skladatele; současně autorka přiblížila i okruh zapisovatelů do památníku. I tato zjištění se pak odrazila v shrnujících a zobecňujících pasážích Závěru (s. 56 – 58).

Dana Marešová neopomněla zařadit ani seznam zkratk a zejména dosti obsáhlý seznam použitých pramenů, literatury a internetových zdrojů (s. 61 – 66), svou práci doplnila i řadou příloh (s. 67 – 79): kromě již zmíněných grafů jakožto výsledku provedených kvantifikací (zejména časového a jazykového rozložení zápisů), tabelárních přehledů záznamů řazených jednak chronologicky, jednak podle zapsaných osob, a několika ukázek písma a reprodukcí vyobrazení v památníku přináší cenné informace přehled nakladatelské činnosti V. A. Ryby a také rodokmen celé Rybovy rodiny, usnadňující orientaci v textu.

Bakalářská práce D. Marešové představuje cenný příspěvek nejen ke studiu novověkých památníků, ale i ke zkoumání myšlenkového světa příslušnic měšťanské společnosti první poloviny 19. století. Práce vykazuje také kvalitní jazykovou a stylistickou úroveň (a ráda bych ocenila pokrok, jaký v tomto ohledu autorka během psaní práce postupně projevila), vyzdvihnout bych chtěla i provedenou heuristiku a práci s dalšími prameny a také značnou míru samostatnosti zpracování. Bakalářská práce Dany Marešové tak rozhodně splňuje nároky kladené na bakalářské práce, proto ji ráda doporučuji k obhajobě a navrhuji ji klasifikovat stupněm **v ý b o r n ě**.

V Praze dne 11. června 2013

Doc. PhDr. Marie Ryantová, CSc.